

Asia: VN/17651/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista

Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

-

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

MTK pitää tärkeänä, että jatkuvassa kasvatuksessa otetaan huomioon myös metsän uudistumisen ja taimien syntymisen edellytykset.

Esityksen mukaan jatkossa myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuissa velvollisuus ottaa huomioon käsittelyalueella metsän uudistumisen edellytykset ja pyrkiä suunnitelmallisesti turvaamaan metsän uudistuminen hakkuun jälkeen. Käytännössä kyse olisi ennen kaikkea siitä, että ottaen huomioon käsittelyalueen puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden, olisi taimien syntymiselle ja kasvulle oltava riittävät edellytykset. MTK huomauttaa, että esitys jättää epäselväksi, miten näitä riittäviä edellytyksiä tulkittaisiin käytännössä.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

Tasaikäisen metsän viljelemällä tai luontaisesti tehtävää uudistamista koskeva ilmoitus vastaa pääpiirteiltään ennen vuotta 2013 käytössä ollutta ilmoitusta. Tietohallinnon ja -järjestelmien ja sähköisen asioinnin kehityksen myötä on oletettavaa, että ilmoituksen tekeminen on aiempaa vaivattomampaa, ja ilmoitusten tekeminen linkittyy osaksi toteutusketjua. MTK katsoo, että ilmoituksen jättämisen tulee edelleen olla maksutonta.

MTK huomauttaa, että eri-ikäisrakenteisen metsän hakkuun uudistamisilmoitus annettaisiin vasta hakkuun jälkeen. Käytännössä, mikäli ilmoituksen perusteella todettaisiin, että edellytyksiä taimien syntymiselle ei ole, hakkuu olisi kuitenkin jo toteutettu. Epäselväksi jää, olisiko uudella velvoitteella

minkäänlaista ohjausvaikutusta jatkuvan kasvatuksen hakkuiden toteuttamiseen ja kohdentamiseen. Esityksessä ei myöskään ole määritelty, mikä olisi seuraus, jos uudistumisen edellytyksiä ei hakkuun jälkeen olisi.

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

Uuden 6 momentin mukaan metsänkäyttöilmoituksessa olisi ilmoitettava maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan henkilötunnus, kun kyseessä on luonnollinen henkilö ja mikäli tällainen taho olisi muu kuin luonnollinen henkilö, tulisi ilmoittaa y-tunnus. MTK pitää tärkeänä, että henkilötunnuksen tai y-tunnuksen toimittamisvelvollisuus ei koske valtuutettua.

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)

MTK pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja käytäntöä sujuvoittavina. Maanomistajan ja toimijoiden kannalta erityisesti mahdollisuus oikaisuvaatimukseen helpottaa muutoksenhakuprosessia ja luo kevyemmän väylän hakea muutosta virheelliseen päätöksen kuin valitus hallinto-oikeuteen. Kuten esityksen perusteluissa todetaan, oikaisuvaatimusmenettelyä koskevaa sääntelyä voidaan pitää merkityksellisenä oikeusturvan kannalta ja sen voidaan katsoa edistävän asianmukaista ja viivytyksetöntä muutoksenhakumenettelyä.

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

Esityksen mukaan metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitaisiin metsärikkomuksena. Rikosoikeudellinen sanktiointi vaikuttaa suhteettomalta verrattuna mahdolliseen aiheutettuun vahinkoon. MTK pitää hallinnollista seuraamusmaksua oikeasuhtaisena ja kevyempänä menettelynä.

Lakiesityksessä rikosoikeudellista sanktiointia perustellaan lähinnä Metsäkeskuksen muodolla julkioikeudellisena laitoksena ja varsinaisen seuraamusmaksun määrittämisen siirtymisellä Ruokavirastolle. MTK pitää epätodennäköisenä, että ko. prosessi olisi hallinnollisesti raskaampi kuin epäiltyjen uudistamisilmoitusten laiminlyöntien vieminen poliisin tutkintaan ja oikeusprosessiin.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

MTK korostaa tarvetta seurata lakimuutosten vaikutuksia ja toteutumista käytännössä.

Uudet vaatimukset myös korostavat viestinnän ja neuvonnan tarvetta. Metsäkeskuksen tulee tarjota riittävästi ennakoivasti tietoa uusista vaatimuksista ja niiden soveltamisesta. Uudistamisilmoituksen osalta mahdollisiin laiminlyönteihin tulisi ensisijaisesti puuttua muistutuksilla.

Pykäläkohtainen lausunto

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Esityksen mukaan eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella on oltava puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella ennalta arvioiden riittävät edellytykset hyväksyttävien taimien syntymiselle. Lisäksi edellytyksenä on, että alueella tai sen reunalla kasvaa riittävästi siemeniä tuottamaan kykeneviä kasvatuskelpoisia puita tai että alueella on riittävästi hakkuussa säilyviä, hyväksyttäviä taimia.

Esitys jättää edelleen tulkinnanvaraiseksi sen, mikä katsotaan riittäviksi edellytyksiksi tai riittäväksi määräksi hyväksyttäviä taimia. Maanomistajien ja toimijoiden tulisi saada neuvontaa siitä, kuinka ko. vaatimusta tulkitaan ja sovelletaan.

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

Puuston määrän arvioinnissa siirryttäisiin nuoremmissa puustoissa käyttämään runkolukua ja keskipituutta valtapituuden ja puuston pohjapinta-alan sijaan. Ehdotettavat uusilla pituusluokilla ja puuston tiheysvaatimuksilla pyritään vaikuttamaan erityisesti ensiharvennusten toteutukseen.

MTK pitää esitettyä arviointitavan muutosta perusteltuna silloin, kun se kohdistuu ensiharvennuksiin. Työryhmätyön aikana ei kuitenkaan ole saatu selkeää kuvaa siitä, miten esitetty muutos kohdentuu ja vaikuttaa harvennuksiin erilaisilla kasvupaikoilla ja eri osissa maata.

MTK edellyttää, että esitettyjen runkolukuvaatimusten ja pituusrajojen toimivuutta seurataan ja arvioidaan laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen. Erityisesti tulee tarkastella valtioneuvoston asetuksen liitteessä esitettyjen raja-arvojen toimivuutta pohjoisessa Suomessa, jossa pituuskasvu voi olla hidasta suhteessa puuston järeytymiseen. Esitetyt runkolukuvaatimukset eivät saa johtaa metsänhoidollisesti epätarkoituksenmukaisiin hakkuisiin tai viivästyttää metsien kasvun kannalta tarpeellisia hakkuita. Valtioneuvoston asetuksen liitettä on voitava tarkistaa viivytyksettä, jos nyt esitetyt raja-arvot osoittautuvat käytännössä epätarkoituksenmukaisiksi.

MTK huomauttaa, että vahvana ajurina muutokselle kasvatushakkuun vähimmäispuuston arviointitavassa (keskipituus ja runkoluku) on ollut Metsäkeskus pyrkimys siirtyä hyödyntämään aineistopohjaista hakkuiden valvontaa. Valvonta olisi kattavampaa ja ajan myötä todennäköisesti ohjaisi laadukkaampaan harvennusten toteutukseen.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Jäävän puuston tiheysvaatimuksen nosto voi siirtää kasvatushakkuita myöhemmäksi. Tämä voi joillakin alueilla vaikuttaa hakattavissa olevan puuston määrään ainakin lyhyellä aikavälillä. Vaikutus voi olla eri suuruinen eri osissa maata. Esityksessä ei ole arvioitu, mikä tämä vaikutus olisi, miten kohdistuisi eri alueille ja mikä olisi vaikutus puuta käyttävien yritysten puuhuoltoon.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetustalouksluonnoksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Uudistamisilmoituksen sisältö vastaa pääosin vuoteen 2013 asti käytössä olleen taimikon perustamisilmoituksen sisältöä.

Uutta vaatimusta käytetyn metsänviljelymateriaalin (kantatodistuksen koodi) ilmoittamisesta voidaan pitää perusteltuna. Jatkossa on mahdollista seurata, kuinka hyvin eri alkuperät soveltuvat eri kasvupaikoille, sopeutuvat muuttuvaan ilmastoon sekä kestävät erilaisia tuhoja. Tieto hyödyttää myöhemmin myös metsänomistajia, koska se mahdollistaa paremmin menestyvien alkuperien valinnan metsänviljelyyn.

Jylhä Lea
MTK